

1998 р. вніс деякі зміни у механізм функціонування кредитних спілок, який наблизив їх діяльність до банківської.

Кошти, які мобілізуються на ринку ощадними установами виступають важливим джерелом здійснення інвестицій, тому в США велика увага приділяється системі регулювання та вдосконалення структури ощадної справи. Вона має розгалужений характер та нагадує систему регулювання комерційних банків, на неї розповсюджуються вимоги по контролю з боку ФКСД.

Список літератури

and similar papers at core.ac.uk

provided by Institutional Repository of Vadym Hetma

УДК 336.7

М. М. Шаповалова,

канд. екон. наук, заступник директора Науково-дослідного економічного інституту Міністерства економіки України

РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ УСТАНОВ У ІНВЕСТИЦІЙНІЙ СФЕРІ

Як показала криза 2008 року, економіка України виявилася однією з найбільш вразливих серед держав СНД і потребує глибоких реформ. Вітчизняний фінансовий сектор за двадцять років ринкового будівництва так і не став потужним інвестором у реальний сектор економіки. Він не лише виявився неспроможним допомогти країні уникнути кризи, але став її своєрідним «локомотивом». Одна з причин цього — відсутність загальнодержавних пріоритетів економічної політики та цілеспрямованих погоджених дій усіх владних структур для її реалізації.

Дії у сфері грошово-кредитної політики, спрямовані на порятunek банківського сектору будь-якою ціною, залишили без фінансових ресурсів і домогосподарства, які забезпечують купівельну спроможність ринку країни, і виробників товарів. Дисфункція банків та інших фінансово-кредитних установ, як фінансових посередників (неповернення депозитів з одночасним припиненням кредитування) змушує говорити про необхідність

докорінного перегляду принципів і політики державного регулювання їх діяльності.

Реформування реального сектору як фундаменту економічного розвитку держави, підвищення конкурентоспроможності національної продукції на зовнішньому і внутрішньому ринках, створення нових робочих місць вимагають значних інвестицій. Основними їх джерелами протягом останніх років були власні кошти підприємств. Водночас, враховуючи, що від 40 до 50 % з них збиткові, власні прибутки не можуть служити надійним джерелом для впровадження у виробництво нових технологій.

Короткі і при цьому надто дорогі ресурси банківської системи доступні лише підприємствам з швидким оборотом капіталу (торгівля) і не можуть сприяти реформуванню економіки. Фондовий ринок не став альтернативою банківській системі внаслідок відсутності серйозних внутрішніх інвесторів, якими у фондовоцентричній країнах виступають пенсійні фонди та компанії страхування життя.

Система страхування не стала надійним гарантом для довгострокових інвесторів. У доходах більшої частини населення відсутня інвестиційна складова. У домогосподарствах, при середній заробітній платі 2,5 тисячі гривень, після покриття необхідних поточних витрат коштів на інвестиції не залишається.

Як показав досвід останніх років, іноземні інвестори приходили в основному у фінансовий сектор країни, з короткими грошима, найчастіше — для того, щоби за допомогою споживчого кредитування забезпечити збут продукції, виробленої в країні — постачальнику фінансів (автомобілі, побутова техніка ...). Таким чином, Україна сприяла збереженню робочих місць у країнах — фінансових донорах.

Державні фінанси обтяжені зобов'язаннями з погашення державних боргів та соціальними витратами, а мізерні видатки на капітальні витрати, розпорошені між численними дрібними програмами, не забезпечують прориву у жодній галузі.

Головне завдання інвестицій — забезпечення структурної перебудови економіки, модернізації та технічного переозброєння виробництва — не виконане. В умовах обмеженості фінансових ресурсів для підвищення ефективності їх використання необхідно передусім визначити чітко обмежений перелік основних пріоритетів розвитку. Лише в такому випадку, припинивши взаємні суперечки та змагання, об'єднаними зусиллями всіх владних структур можна узгодити і скоординувати

політику і принципи державного регулювання кредитно-інвестиційної діяльності, створивши вигідні і надійні умови для довгострокових інвестицій в економічний та соціальний розвиток.

Українська держава з середини 90-х сповідувала ліберальну модель невтручання в діяльність господарюючих суб'єктів, зводячи свою роль виключно до пруденційного регулювання. Ця модель себе не виправдала — фінансовий бізнес (ринок) зайнявся пошуком швидкого заробітку (валюта, спекуляція нерухомістю), а не роботою над тим, що корисно державі і суспільству. Неадміністративними методами стимулювання інвестиційної діяльності використовувалися не повною мірою або не використовувалися взагалі.

Виходячи з потенційних можливостей нарощування випуску продукції і наявності попиту на неї як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках, у якості пріоритету на середньостроковий період (3—5 років) роки проглядається передусім агропромисловий комплекс з суміжними галузями, які забезпечують його технікою та обладнанням для транспортування і збереження продукції, її переробки та збуту. При цьому виникає питання ресурсного забезпечення розвитку агропромислового комплексу — традиційно він розглядався фінансовим сектором як один з найменш привабливих з точки зору швидкого доходу. Можливим варіантом вирішення проблеми є створення Банку Розвитку України і наділення його функціями ресурсно-фінансового забезпечення реформування та розвитку національної економіки. Джерелами ресурсів такого Банку можуть стати як державні кошти (в тому числі квазі-державний борг та емісійна складова, не спрямована на споживання), а також мобілізовані кошти реального сектору і населення (за рахунок випуску спеціальних цінних паперів та проведення операцій рефінансування кредитів реальному сектору).

Використання такого інструменту державного стимулювання, як Банк Розвитку, потребує модернізації системи державного регулювання діяльності на фінансовому ринку, а саме — формування відповідних систем стимулів і обмежень. У цьому ж напрямку необхідно реформувати і систему відносин у самому агросекторі. Таким шляхом вже давно йдуть провідні світові економіки, і України не має права відставати, навіть якщо це вимагатиме відмови від ліберальної моделі розвитку ринку (яка до того ж у вітчизняних реаліях себе не виправдала).